

1. სადოქტორო პროგრამის სახელწოდება: **ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგია** (ინტერდისციპლინური) **Psychological Anthropology (interdisciplinary)**

2. მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი (ქართულად და ინგლისურად): **ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის დოქტორი PhD in Psychological Anthropology**

3. სადოქტორო პროგრამის **ხელმძღვანელი**: ლალი სურმანიძე, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ასოც. პროფესორი

4. სადოქტორო პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათება: **პროგრამის აქტუალობა**: სადოქტორო პროგრამის შექმნას წინ უსწრებდა სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ინტერდისციპლინური სამაგისტრო პროგრამების - „კულტურა და საზოგადოება - ინტერდისციპლინური კვლევები“, „კულტურა სოციალურ კვლევებში“ და „ანთროპოლოგია: ინტერდისციპლინური კვლევები“ - ფუნქციონირება. მათ მოამზადეს ბაზა წინამდებარე პროგრამის შესაქმნელად.

პროგრამის აქტუალობას განაპირობებს თანამედროვე მსოფლიოში მიმდინარე სოციალური პროცესები და სამეცნიერო ტენდენციები. XX-XXI საუკუნეების მიჯნაზე სამეცნიერო და საგანმანათლებლო სივრცეში აშკარაა „ანთროპოლოგიური შემოზრუნება“, კაცობრიობის ცნობიერების სისტემურ-პარადიგმული პრიორიტეტები ადამიანს უკავშირდება როგორც საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ, ისე სამეცნიერო აქტივობის პლანში. პარადიგმის ცვლილებას ათვალსაჩინოვებს არა მხოლოდ ახალი „ანთროპოლოგიების“ სიმრავლე თუ გაჩენის სიადვილე, საზოგადოდ, ამ ცნების „მოდურობა“ სამეცნიერო ცნობიერებაში, არამედ კონცეპტუალური საყრდენების ვექტორის შეცვლა: ორიენტაცია უპიროვნო „სტრუქტურებზე“, „ტოპიკებსა“ და „ინტერტექსტუალობაზე“ იცვლება „სუბიექტურობაზე“, „აქტიურ ინდივიდზე“, „ავტორობაზე“ შემოზრუნებით. შესაბამისად, პრიორიტეტული ხდება ადამიანის მიერ აღქმადი და სიმბოლურად თუ მატერიალურად ქმნადი ყოფიერების კვლევა, ყოველდღიური ცნობიერების რეალური შინაარსები, ფსიქოლოგიური განწყობები, აღქმის სტერეოტიპები, ქცევის მოდელები, ჩვევები, მოთხოვნილებები, სოციალურ ჯგუფებს შორის კულტურულ-სპეციფიკური, ისტორიული, სოციოეკონომიკური, პოლიტიკური თუ რელიგიური ტერმინებით ინტერპრეტირებულ განსხვავებათა ახსნის ამოცანები, ღირებულებით სისტემათა კულტურული მრავალგვარობა და მათი მოდიფიკაცია ყოველდღიური გამოცდილების გავლენით და ა.შ. საზოგადოდ, „ინდივიდთა ურთიერთქმედების ქსელების, ინდივიდუალური გამოცდილების სივრციდან“ ადამიანის მიერ სამყაროს კონსტრუირების პროცესები.

თანამედროვე სამეცნიერო ტენდენციების გათვალისწინებით, პროგრამა იზიარებს და ეფუძნება კონცეპტუალურ პრინციპებს:

✓ **ანთროპოლოგიის ცნების ფართო გაგებას**, რომლის თანახმად, ანთროპოლოგია არის „ადამიანური არსებების ინტეგრალური შესწავლა ყველგან და ყველა დროში“. ანთროპოლოგია - ესაა ორიენტაცია ადამიანზე, როგორც ბიო-სოციო-კულტურულ სისტემურ მთლიანობაზე.

- ✓ ანთროპოლოგიის გაგებას არა უნივერსალისტური ტიპის სისტემატურ თეორიად, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, **მეთოდოლოგიად**, „კომენტარიის უნივერსალურ ტიპად“. ამ თვალსაზრისით, ანთროპოლოგია მოიაზრება მიდგომად, მთლიანობით ორიენტირად, განხილვის გარკვეულ წესად.
- ✓ **„ინტერდისციპლინური სინთეზის“ თანამედროვე გაგებას**. „ადამიანური განზომილების“ პრინციპის აქტუალიზებას თან სდევს სოციოკუმანიტარული პარადიგმების მიზანმიმართული ინტეგრირების პროცესი. ამ კონტექსტში „ინტერდისციპლინური სინთეზი“ მოიაზრებს არა უნიფიცირებად და ერთიან დისკურსზე დაყვანად კვლევის შედეგებს, არამედ შესასწავლ ობიექტთა შესახებ კარგად დასაბუთებული, მრავალფეროვანი „კომენტარების“ სინთეზურ ერთიანობას, რომელიც ყოველი დისციპლინის ფარგლებში, დისციპლინური ტრადიციის შესაბამისად ხორციელდება გარკვეული პრობლემატიკიდან გამომდინარე, აგრეთვე, კონცეპტუალურ ინსტრუმენტარიაზე დაყრდნობით.
- ✓ **ისტორიულობის პრინციპს**. ისტორიულობა ადამიანისა და საზოგადოდ „ადამიანურის“ აუცილებელი ატრიბუტია. შესაბამისად, ისტორიულ-კულტურულ-სოციალურ კონტექსტში მოიაზრება არა მხოლოდ განხილვის ობიექტი (ადამიანი), არამედ კვლევის კატეგორიალური და მეთოდოლოგიური საშუალებებიც, როგორც დაქვემდებარებული დროით და სოციოკულტურულ კონტექსტურ გავლენებზე.

თანამედროვე ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის სამეცნიერო სივრცე რთული ინტერდისციპლინური პრობლემების, აგრეთვე, რამდენიმე დამოუკიდებელი დისციპლინის ინტეგრირებას ახდენს (კოგნიტური და სხვა ანთროპოლოგიები, კულტურული ფსიქოლოგია, კროსკულტურული ფსიქოლოგია, კოგნიტური ფსიქოლოგია და სხვ. თუმცა ეს განსხვავებები უფრო პირობითია, ვიდრე მკაცრი). თანამედროვე სამეცნიერო კონტექსტში ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგია ორიენტირებულია, ერთი მხრივ, კულტურულ მნიშვნელობათა ფსიქოლოგიური მიზეზებისა და შედეგების, მეორე მხრივ, ობიექტური კულტურისა და მენტალური მნიშვნელობების ურთიერთკავშირის შესწავლაზე. მისი წამყვანი კომპონენტია კულტურული და ფსიქიკური პროცესების ურთიერთქმედება.

სავარაუდო საკვლევი პრობლემები.

ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის ისტორია და თეორია.

კოგნიტური ანთროპოლოგია და კოგნიტური ფსიქოლოგია (თანამედროვე ხედვები და პერსპექტივები).

კროსკულტურული ფსიქოლოგია, კულტურულ-ისტორიული ფსიქოლოგია, კულტურული ფსიქოლოგია (თანამედროვე ხედვები და პერსპექტივები).

განწყობის თეორია თანამედროვე ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის კონტექსტში.

კულტურული კონტექსტები და პიროვნების თეორიები.

ფსიქოლოგიური სისტემების ინტეგრაცია კულტურულ პრაქტიკაში.

კულტურული პრაქტიკა და პიროვნების, ემოციების, სუბიექტურობის ფორმირების სტრატეგიები: კულტურული მოდელები, როგორც მენტალური კომპლექსები.

გამოცდილების კულტურული ასპექტები და ფსიქიკური პროცესების (შემეცნებითი - აღქმა, აზროვნება, მეხსიერება, ემოციები, მოტივაციები) ფორმირება. ფსიქიკური პროცესების კულტურული აღქმა/გაგების როლი მათ ფორმირებაში.
ენა და ცნობიერება.

დროისა და სივრცის აღქმის კულტურული ვარიაციები და გავლენა რეალურ ყოფით პრაქტიკაზე.

სუბიექტური კულტურა, როგორც კულტურული ინსტიტუტების, ფსიქიკური პროცესებისა და ქცევის მაკავშირებელი.

სოციალიზაციის კულტურულ-სპეციფიკური მოდელები და მათი ეფექტები ყოველდღიურ ცხოვრებაში; განვითარებისა და ინკულტურაციის გზები, კულტურულ-სპეციფიკური სინდრომი.

ინდივიდუალურ და კულტურულ მნიშვნელობათა ურთიერთმიმართებები (ფსიქოსემანტიკური კვლევები).

მენტალურ-ისტორიული ცნობიერების გამოვლინებები თანამედროვე ადამიანის ფსიქიკაში (ექსპერიმენტული კვლევები, ქართული ქეისები).

რწმენა და ჰაბიტუსი. სოციალური სხეული, ჰაბიტუსის ვარიანტები.

სოციალური კაპიტალი ანთროპოლოგიურ კონტექსტში.

დევიაციის ანთროპოლოგია.

ბავშვობის და ახალგაზრდობის ანთროპოლოგია: ბავშვობის კონცეპცია საქართველოში და კროსკულტურული შედარებები, „ბავშვური“ და მისი გამოვლინებები კულტურაში, თანატოლთა ჯგუფების წევრობა, როგორც სოციოკულტურული ინტეგრაციის საშუალება.

ნათესაობა - მშობლობა და მისი ფორმირების კულტურული პრაქტიკები, დედის კულტის ტრანსფორმაციის პროცესი და მამობის ფენომენი საქართველოში.

საქართველო და პარადიგმა „ინდივიდუალიზმი/კოლექტივიზმი“:

კოლექტივიზმის ტიპები. ქართული კოლექტივიზმი.

ქართველები - ავტოპორტრეტი, „სხვების“ პორტრეტი; „დიდი ხუთეული“ - პიროვნული თვისებები; კაუზალური ატრიბუცია, ატრიბუციის ფუნდამენტური შეცდომა, კოგნიტური დისონანსი, თვითგამოხატვა, უნიკალობა, დამოუკიდებლობა.

ქართველები - ჯგუფზე მიჯაჭვულობა, ნათესაობა და ინტერსუბიექტურობა; კონფორმულობა, როგორც სოციალური სენსიტიურობა და ნორმა. „ინდივიდუალისტური თანამედროვეობის“ სინდრომი.

ინდივიდუალისტურ/კოლექტივისტური ტენდენციები სოციალური ცვლილებების კონტექსტში.

სქესი და გენდერი - თვითმეფასების გენდერული ასპექტები საქართველოში.

ეკოლოგიური გარემო, როგორც კოლექტიური აზროვნებისა და ქცევის რეგულატორი.

ჯანმრთელობა. კულტურული გამოცდილება და ფსიქიკური ჯანმრთელობის ფორმირება. ცნება „ნორმალურობა“. თერაპევტიკული „სამკუთხედი“ მიკრო-დონეზე: პაციენტი, ექიმი და პაციენტის „პატრონი“ (მშობლები და ნათესავები); ფსიქოლოგიური რეაბილიტაციის კვლევა (ქართული ქეისი).

სწავლა - ფსიქოანთროპოლოგიური პერსპექტივები: სწავლების ანთროპოლოგიური და ფსიქოლოგიური მოდელები, სწავლების დროით-სივრცული კოორდინატები, ბავშვები, როგორც სწავლების სუბიექტები და ობიექტები.

თანამედროვე საქართველო - ბიფოკალურობა (დიქოტომია „მოდერნი-ტრადიცია“, ლოკალური და გლობალური).

თანამედროვე საქართველო - ოჯახი და ქორწინება, წარმოდგენები ინტიმზე, ქორწინებასა და სიყვარულზე. მარტოობა.

თანამედროვე საქართველო - კულტურული პრაქტიკა და საზოგადოებრივი რესურსების მართვა, მენეჯმენტი.

სხეულის ანთროპოლოგია: სხეულისადმი ფენომენოლოგიური მიდგომები, სხეულებრივი ნორმები, სრულყოფილი სხეულის კონცეპცია, სხეულის კროსკულტურული აღქმები.

ა) პროგრამის **მიზანი**: სადოქტორო პროგრამის მიზანია თანამედროვე ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის აქტუალური თემატური და კვლევითი პრობლემების მცოდნე სპეციალისტთა ჩამოყალიბება, თანამედროვე ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის სფეროს გამდიდრება ახალი მეცნიერული ცოდნით, განწყობის თეორიის შემდგომი განვითარება, უმაღლესი სკოლისთვის პედაგოგიური კადრის მომზადება.

ბ) პროგრამის **შედეგი**: პროგრამული სწავლების სრული კურსის გავლისა და დისერტაციის დაცვის შემდეგ კურსდამთავრებულს **გამოუმუშავდება**:

ცოდნა და გაცნობიერება:

- ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის სფეროში უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნა, ტრადიციულ თეორიულ პარადიგმათა შემოქმედებითი და პრობლემური გააზრების გამოცდილება, ცოდნის განახლებული ფარგლების გაცნობიერება;
- ფსიქოლოგიურ ანთროპოლოგიასთან მჭიდროდ დაკავშირებულ სამეცნიერო სფეროთა ინტეგრალური და პრობლემური ხედვა როგორც თეორიულ, ისე მეთოდოლოგიურ პლანში;
- არსებული ცოდნის გაფართოებისა თუ ინოვაციური მეთოდების გამოყენების მზაობა (რეფერირებადი პუბლიკაციისთვის აუცილებელი სტანდარტის დონეზე);
- ღრმა ინტეგრალური ცოდნა მის მიერ დამუშავებული თემის შესახებ;
- განწყობის თეორიის შუქზე კონკრეტულ საკითხთა ინტერპრეტაციისა და ახსნის გამოცდილება;
- საფუძვლიანი ცოდნა სინთეზური კვლევითი სტრატეგიების/მეთოდების, აგრეთვე, მათი გამოყენების პრინციპების შესახებ.

ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი:

- ინოვაციური და, საზოგადოდ, მეცნიერული და გამოყენებითი კვლევითი საქმიანობის დამოუკიდებლად დაგეგმვა, წარმართვა და გაძღოლა, საკვლევი სფეროსთვის ადეკვატური კვლევითი სტრატეგიის, მეთოდის შერჩევა/გამოყენება და მოპოვებულ მონაცემთა ინტერპრეტაცია;
- სინთეზური კვლევითი სტრატეგიებისა და მეთოდების გამოყენება;

- ახალი ცოდნის შექმნაზე ორიენტირებული ახლებური კვლევითი და ანალიტიკური მეთოდებისა და მიდგომების შემუშავება;
- საერთაშორისო რეფერირებად პუბლიკაციებში ასახვადი მეცნიერული პროდუქციის შექმნა;
- თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი მაინტეგრირებელი სალექციო კურსების შექმნა და გაძღოლა.
- შეძენილი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამოყენებას სხვადასხვა სოციოკულტურულ კონტექსტში.

დასკვნის უნარი:

- ტრადიციულ თეორიულ პარადიგმათა შემოქმედებითი და პრობლემური გააზრება, ახალი, რთული და წინააღმდეგობრივი იდეებისა და მიდგომების კრიტიკული ანალიზი, სინთეზი და შეფასება;
- პრობლემის გადასაჭრელად სწორი და ეფექტური გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღება;
- ჩამოყალიბებული ინტერდისციპლინური აზროვნების საფუძველზე თეორიული ცოდნის ზოგადმეცნიერულ კონტექსტში გააზრება და შესაბამისი პრობლემური საკითხების დასმა;
- განსხვავებულ ქვეყნებში მიღებულ მონაცემთა შემოქმედებითად, დროის მოთხოვნების შესაბამისად გააზრება და ინტერპრეტაცია;

კომუნიკაციის უნარი: ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის დარგში ახალი და არსებული ცოდნის ურთიერთმიმართების დასაბუთებულად და არგუმენტირებულად წარმოჩენა, ასევე საერთაშორისო აკადემიურ წრეებში თემატურ პოლემიკაში ჩართვა უცხოურ ენაზე;

სწავლის უნარი: ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნიდან გამომდინარე, ახალი იდეების გენერირების და განვითარების მზაობა სწავლისა და საქმიანობის, მათ შორის კვლევის პროცესში.

კურსდამთავრებულის კომპეტენცია, აგრეთვე, მოიცავს:

- ისტორიის, ენის, პრაქტიკებისა და კონცეპტუალური კატეგორიების მქონე კულტურულ ჯგუფთა სპეციფიკური თავისებურებების დადგენას, სხვადასხვა სოციალურ ჯგუფთა უკონფლიქტო თანაარსებობის ხელშემწყობ პრობლემათა ანალიზს და ადეკვატური რეკომენდაციების შეთავაზებას;
- მონაწილეობას ანთროპოლოგიური სტრატეგიების დაგეგმვაში, სოციოკულტურული ცხოვრების განსხვავებულ სფეროთა დინამიკის კვლევებში;
- სოციალური ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს უზრუნველყოფას რეალისტური და სიღრმისეული კონსულტაციებით.

კურსდამთავრებულს, აგრეთვე, გამომუშავებული ექნება **ზოგადი** (ტრანსფერული) - აბსტრაქტული აზროვნების, მოვლენათა კრიტიკული ანალიზისა და სინთეზის, ახალი იდეების გენერირების, ცოდნის მუდმივი განახლების, სხვადასხვა წყაროდან ინფორმაციის მოძიებისა და ანალიზის, საერთაშორისო კონტექსტში მუშაობის - უნარები.

ღირებულებები. პროგრამა ორიენტირებულია შემდეგ ღირებულებათა დამკვიდრებაზე:

- პროფესიული ეთიკური ნორმების (პროფესიონალთა ურთიერთპატივისცემა და აღიარების უნარი, კვლევებში მონაწილე ადამიანთა უფლებების დაცვა, რეალური კვლევითი მონაცემების წარმოდგენა, ყოველგვარი ანგაჟირებულობის მიუღებლობა) მიღწევა;
- განსხვავებებისა და კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება და პატივისცემა;
- კულტურათა ეფექტური დიალოგისთვის კულტურებსა და კონტექსტებს შორის განსხვავებების ცოდნა/გაცნობიერება და გათვალისწინება;
- სხვა კულტურის წარმომადგენლებთან წარმატებული კომუნიკაციისთვის ინტერპერსონალური კომპეტენტურობის (იზომორფული ატრიბუცია, ქცევის ანალიზის უნარი, სხვათა მოლოდინების ცოდნა და საჭიროებისამებრ, გათვალისწინება და სხვ.) ფლობა;
- აგრესიული ეთნოცენტრიზმის მიუღებლობა;
- მრავალეროვან კოლექტივში თანამშრომლობისთვის ეთიკური სტანდარტების გაცნობიერება და დაცვა;
- საზოგადოდ, საქმიან ურთიერთობებში ეთიკური ნორმების დაცვა.
- ღირებულებებისადმი თავისი და სხვების დამოკიდებულების შეფასება და ახალი ღირებულებების დამკვიდრებაში წვლილის შეტანა.

გ) კურსდამთავრებულთა **დასაქმების სფეროები.**

- შედარებითი ანთროპოლოგიური და ფსიქოლოგიური კვლევებით დაინტერესებული ცენტრები (როგორც სამეცნიერო, ისე გამოყენებითი).
- როგორც სოციოჰუმანიტარული, ისე საბუნებისმეტყველო ორიენტაციის ადამიანის შემსწავლელი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები;
- კულტურისა და კულტურული სპეციფიკის შემსწავლელი სამეცნიერო ორგანიზაციები ან მათი განყოფილებები;
- უმაღლესი სასწავლებლები, სადაც არსებობს ანთროპოლოგიის, ფსიქოლოგიისა და კულტურის შემსწავლელი სპეციალობები, ან არსებობს მათზე მოთხოვნილება;
- სამთავრობო და კერძო სტრუქტურები, რომელთა ინტერესები მოიცავს საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს დინამიკის შესწავლას;

- სპეციალიზებული კვლევითი ორგანიზაციები/ცენტრები (სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორები), რომელთა ინტერესი მოიცავს სოციალური და კულტურული ცხოვრების სხვადასხვა სფეროს ანალიზს ფსიქოანთროპოლოგიური კვლევითი მონაცემების გამოყენებით (ეკონომიკა, ბიზნესი, მარკეტინგი, მენეჯმენტი, განათლება, მედიცინა, მასმედია, პოლიტიკა, სამართალი, მომსახურების სფერო და ა.შ.);
- სოციალური, პოლიტიკური და ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრაზე ორიენტირებული ორგანიზაციები, რომლებსაც აქვთ მოთხოვნილება ფსიქოანთროპოლოგიურ კვლევით მონაცემებზე და სხვა.

5. სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები. პროგრამა ინტერდისციპლინურია და ამდენად ღიაა. სავალდებულოა უცხო ენის B2 დონეზე ცოდნის დადასტურება გამოცდით ან შესაბამისი სერტიფიკატით და გასაუბრება სპეციალობაში პროგრამის მიმღებ დარგობრივ კომისიასთან.

6. სასწავლო და კვლევითი კომპონენტები. სადოქტორო პროგრამა შედგება სასწავლო და კვლევითი კომპონენტებისგან. ყოველი დოქტორანტისთვის სასწავლო კომპონენტების შინაარსობრივი შერჩევა ხდება, ერთი მხრივ, მისი საბაზო განათლების გათვალისწინებით, მეორე მხრივ, პროგრამის ფარგლებში მოსაძაბადელი დისერტაციის სპეციფიკიდან გამომდინარე.

ფსიქოლოგიური ანთროპოლოგიის სადოქტორო პროგრამა ეფუძნება შემდეგ სასწავლო და კვლევით კომპონენტებს:

მთლიანობაში მოიცავს 180 ECTS კრედიტს.

დოქტორანტურის **სასწავლო კომპონენტი** (40 კრედიტი) გულისხმობს შემდეგ სალექციო კურსებს და სხვა სახის აქტივობებს:

სავალდებულო კომპონენტებია:

- სწავლების მეთოდები - 5 კრედიტი;
- აკადემიური წერა (კვლევის მეთოდების კომპონენტებით) - 5 კრედიტი (სავალდებულო სალექციო კურსი მათთვის, ვისაც აკადემიური წერა და/ან კვლევის მეთოდები სწავლების წინა საფეხურზე არ გაუვლია);
- დოქტორანტის სემინარი - 15 კრედიტი;
- პროფესორის ასისტენტობა – 5 კრედიტი.

სასწავლო კომპონენტის სხვა ელემენტები არჩევითია.

- დოქტორანტის სემინარი – 15 კრედიტი;
- პროფესორის ასისტენტობა – 10 კრედიტი;
- შესავალი გამოყენებით სტატისტიკაში - 5 კრედიტი;
- სოციალური კვლევის მეთოდები – 5 კრედიტი;

- სოციალურ მეცნიერებათა ფილოსოფია – 5 კრედიტი;
- მეცნიერების მენეჯმენტი – 5 კრედიტი;
- ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება კვლევა/სწავლებაში და ელექტრონული კურსების შექმნა – 10 კრედიტი;
- საუნივერსიტეტო კურიკულუმის შემუშავების თანამედროვე მეთოდები – 10 კრედიტი;
- საზღვარგარეთის აკრედიტებულ უმაღლეს სასწავლებლებში მოსმენილი სადოქტორო კურსები – 5–25 კრედიტი;
- სხვა სახის აქტივობა 5–15 კრედიტი.

სადოქტორო სემინარები მიმართულია დოქტორანტებში კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნების განვითარებისკენ, დარგსა და მის მომიჯნავე სამეცნიერო სფეროებში არსებული ცოდნის ინტეგრირებისა და განზოგადებისაკენ. დოქტორანტი ვალდებულია სემესტრში ყოველი სასემინარო თემის ფარგლებში დამოუკიდებლად დაამუშავოს ოთხი საკითხი და სადისკუსიოდ წარმოადგინოს სემინარზე. სასემინარო მუშაობის ფარგლებში, პრეზენტაციის გარდა, დოქტორანტი ვალდებულია წერილობით წარმოადგინოს ანალიტიკური ესსე მის მიერ დამუშავებული საკითხების ბაზაზე. სემინარზე იმართება დისკუსია.

ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას, საუნივერსიტეტო სტანდარტის სქემის მიხედვით, ადგენს დოქტორანტი სამეცნიერო ხელმძღვანელთან და სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით.

სადოქტორო პროგრამის *კვლევითი კომპონენტი* მოიცავს **2 კოლოკვიუმს** (თითოეულისთვის 20 კრედიტი) 40 კრედიტის ოდენობით და **სადისერტაციო ნაშრომის მომზადება და დაცვა**–100 კრედიტი.

კოლოკვიუმი: დოქტორანტურაში სწავლის IV და V სემესტრებში სადოქტორო ნაშრომთან დაკავშირებით გაწეული კვლევითი საქმიანობის შესახებ დოქტორანტი პრეზენტაციით წარდგება პროგრამის სპეციალიზებული სექციის სხდომაზე. თითოეული კოლოკვიუმი ფასდება 20 კრედიტით.

7. სამეცნიერო კვლევების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა.

სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა; თსუ-ს სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, კომპიუტერული ბაზები, რესურს-ცენტრები და სხვა.

შესაძლებელია **10-მდე** დოქტორანტის მიღება.

8. სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები:

ვერბალური, ანუ ზეპირსიტყვიერი მეთოდი;

დისკუსია/დებატები – სტუდენტთა ჩართულობის ხარისხისა და აქტივობის ასამაღლებლად, კრიტიკული აზროვნების (ალტერნატიული თვალსაზრისების გამოვლენა, არგუმენტებისა და კონტრარგუმენტების, შეფასების წარმოჩენა, ერთი თვალსაზრისის სხვადასხვა პოზიციიდან შეფასება, პრობლემის ანალიზისა და გადაჭრის ალტერნატიული გზების გამოვლენა/შეფასება) განსავითარებლად, სტუდენტში კამათის კულტურის ჩამოსაყალიბებლად. პროფესორი წარმართავს დისკუსიას და პერიოდულად ერთვება მასში.

წიგნზე მუშაობა - თეორიული მასალების (სალექციო და საპრეზენტაციო) დამუშავება.

წერიტი მუშაობა - წერიტი კოლოკვიუმების შესრულება, ესეს დაწერა, საპრეზენტაციო ტექსტის, აგრეთვე, კვლევითი დავალების წერილობითი ფორმით მომზადება.

შემთხვევის ანალიზი (Case study) - კროსკულტურულ კვლევებზე დაყრდნობით ლექციაზე კონკრეტული კულტურალური შემთხვევების განხილვა; მეთოდთა სწავლებისას კონკრეტული კვლევების განხილვის საფუძველზე მეთოდის გამოყენებასთან დაკავშირებული სპეციფიკური ასპექტების რეფლექსია.

პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება (PBL) - პრობლემის დასმა და გამოყენება საწყის ეტაპად ახალი ცოდნის მიღებისა და კონტექსტუალიზაციისთვის.

გონებრივი იერიში (Brain storming) - სტუდენტებში შემოქმედებითი მიდგომის განსავითარებლად, კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით რადიკალურად განსხვავებული აზრების, იდეების გამოვლენის, გენერირებისა და ვერბალიზაციის ხელშეწყობა.

პროფესორის მიერ ერთი ან რამდენიმე მეთოდის გამოყენება ხდება სასწავლო კურსის ამოცანების შესაბამისად.

9. სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა;

(A) 91 -100 ფრიადი

(B) 81 -90 ძალიან კარგი

(C) 71 -80 კარგი

(D) 61 -70 დამაკმაყოფილებელი

(E) 51 - 60 საკმარისი

(FX) 41 - 50 ვერ ჩააბარა, სტუდენტს ეძლევა საბოლოო გამოცდის ერთხელ გადაბარების უფლება

(F) 0 – 40 ჩაიჭრა, სტუდენტმა კრედიტის მიღებისთვის თავიდან უნდა გაიაროს კურსი.

სადისერტაციო ნაშრომის შეფასება ხდება საერთო/საუნივერსიტეტო სტანდარტის შესაბამისად:

ქულები	შეფასება
summa cum laude	ფრიალი (შესანიშნავი ნაშრომი)
magna cum laude	ძალიან კარგი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აღემატება)
cum laude	კარგი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს) აღემატება
bene	საშუალო (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აკმაყოფილებს)
rite	დამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც, ხარვეზების მიუხედავად, წაყენებულ მოთხოვნებს მაინც აკმაყოფილებს)
<i>insufficienter</i>	არადამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანი ხარვეზების გამო ვერ აკმაყოფილებს)
<i>sub omni canone</i>	სრულიად არადამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს სრულიად ვერ აკმაყოფილებს)

ფრიალი, ძალიან კარგი, კარგი, საშუალო და დამაკმაყოფილებელი შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტს ენიჭება ფსიქოლოგიის დოქტორის აკადემიური ხარისხი. არადამაკმაყოფილებელი შეფასების შემთხვევაში დოქტორანტს ენიჭება ერთი წლის განმავლობაში გადამუშევრებული სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენის უფლება. სრულიად არადამაკმაყოფილებელი შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტი კარგავს იმავე სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენის უფლებას.

10. პროგრამის მონაწილე აკადემიური პერსონალი (დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე პირების) ბიოგრაფიული მონაცემები (CV).

ლალი სურმანიძე

ნინო კილურაძე

თამარ გაგოშიძე

ვახტანგ ნადარეიშვილი
შალვა აბზიანიძე
თამარ აბაშიძე
ირინე ჟვანია
მანანა მელიქიშვილი
ლია წულაძე

სწავლების ენა: ქართული

ფინანსური უზრუნველყოფა: სადოქტორო პროგრამის ფინანსურ უზრუნველყოფას ახდენს თსუ.